

KÉTSZER UGYANARRÓL

Integrálunk. Integrálunk?

– 2001. október 18., MVGYOSZ –

Úgy tűnik, valahogy nincs szerencsénk ezzel a témával!

1998-ban, szintén a Fehér Bot Napjához kapcsolódóan, összehívtunk az ország minden pontjáról – egészen pontosan 102 középiskolából – látássérülteket oktatót vagy ma is oktató tanárokat. Összesen öt iskola képviseltette magát valamilyen szinten, kettő előre jelezte távolmaradását. Hamlet szavaival: a többi néma csend...

Ettől a kudarctól eltekintve igen magas színvonalúra sikeredett a szakmai nap; köszönhetően azoknak, akik megtiszteltek bennünket azzal, hogy nemcsak eleget tettek meghívásunknak, de nagyon felkészülten, teljes összpontosítással tartották meg előadásukat. A hozzászólások is igazodtak ehhez a szinthez; az élénk vita pedig a megjelentek fokozott érdeklődését bizonyította.

Eltelt három év, de diákjaink és szüleik változatlanul sok keserves tapasztalatról számoltak be. Úgy gondoltuk hát, hogy ismét elő kell venni ezt az „örökzöld” témát; szervezni kell egy kötetlen eszmeecserét. Most csak szűkebb kört akartunk meghívni, félve a korábbi kellemetlen élmény megismétlődésétől. Elsősorban a tanulókat, szüleiket és néhány iskola tanárait akartuk szólásra bírni, hogy minél mélyebben megismerhessük a panaszok, az elégedetlenség okait. Illusztris vendégre is számítottunk: a régi „telekisek” (Teleki Blanka Gimnázium, Budapest) hajdani kedves tanárára, *Vargáné Verbényi Etelkára*, aki 10 éven át oktatót-nevelt vak diákokat – eredményesen!

Ez volt az eredeti elgondolás, a kitűzött cél. Lássuk, mi valósult meg mind-ebből!

(A szövetség kiselőadója valóban kicsinek bizonyult, összesen 40 fő szorongott a teremben. Örültünk, hogy ilyen nagy az érdeklődés; még olyan arcokat is láttunk, akik nem kaptak meghívót.)

Levezető elnöknek a szövetség *Somogyi Vera* gyógypedagógus-pszichológust kérte föl.

A tárgyalt témák a következők voltak:

1. Az Oktatási Minisztérium képviselőjében megjelent *Nagy Gyöngyi Mária* ismertette a minisztérium álláspontját a témáról. Ennek lényege az, hogy nem erőszakolják mindenáron a fogyatékos gyermekek integrált oktatását; csak abban az esetben támogatják, ha az előírt személyi és tárgyi feltételeket biztosítottak látják. Ebben az értelemben korlátozott a szabad iskolaválasztás alapelve, hiszen mindig a gyermeknek legmegfelelőbb intézménytípust kell ajánlani, a döntések viszont helyben születnek meg. A megyei és települési önkormányzatoknak egyaránt előírt kötelezettsége a korai fejlesztés, az iskoláztatás és az utazótanári hálózat fenntartása.

2. A debreceni gyengénlátók általános iskolájába – a fenntartó önkormányzat korlátozása értelmében – csak és kizárólag gyengénlátó tanulót lehet fölvenni, holott a hatalmas felvevő körzet miatt vak gyermekek oktatására-nevelésére is nagy igény mutatkozik. A szakmai felkészültség erre a területre is adott a tiflopedagógusok révén. A debreceni polgármesteri hivatal megjelent képviselője – korrekt módon tudomásul véve az elhangzottakat – a megye és a város szorosabb együttműködését szorgalmazta ezen a területen.

3. A Látásvizsgáló Országos Bizottság hatásköréről elhangzott az, hogy ők csak szakvéleményt fogalmazznak meg, és ennek alapján tesznek javaslatot. A végső döntést a befogadó tanintézmény igazgatója ill. a helyi jegyző e javaslattól eltérően is meghozhatja.

4. Kiderült, hogy az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Karán és a két budapesti speciális iskolában is folyik olyan jellegű képzés ill. továbbképzés, amelyen az integráció kérdéskörével ismerkednek a főiskolások ill. az érdeklődő pedagógusok. Fölmerült az a javaslat, hogy ezeket az eddig elkülönült kezdeményezéseket össze kellene hangolni. Külön hangsúlyozták, hogy létezik az ún. befogadó iskolák pedagógusainak szánt képzés is.

5. *Helesfai Katalin* igazgató asszony tájékoztatójában elmondta, hogy növekszik az igény a pontírású tankönyvek iránt, a kapacitás viszont nem tud ezzel lépést tartani. Ehhez kapcsolódóan elhangzott az, hogy tulajdonképpen az Esélyegyenlőségi törvény értelmében már ma is hozzáférhetőnek kell lennie minden tankönyvnek elektronikus formában, amit aztán „vakosítani” is lehet; de az lenne a legjobb, ha erről külön törvény rendelkezne. A tankönyvekhez való általános hozzáférés módjának kidolgozásában együttesen kellene részt vennie a vakok és gyengénlátók iskoláinak, az MVGYOSZ-nek, az Országos Fogyatékosügyi Tanácsnak, az Ifjúsági és Sportminisztériumnak, az Oktatási Minisztériumnak és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának.

6. *Nagy Géza*, az Országos Fogyatékosügyi Tanács tagja közreadta azt a gondolatát, miszerint a felsőoktatási intézmények akkreditációs rendszerében meg kellene határozni egy minimális ismeretet a fogyatékos emberekről. Elvárásként fogalmazta meg azt is, hogy a speciális képzésben részesült – és azt napi munkájában alkalmazó – pedagógusok bérében kötelezően jelenjék meg ez a többlet.

7. *Varró Attila* tanár, az MVGYOSZ Országos Elnökségének tagja elsőként figyelmeztetett arra, hogy ezekkel a technikai jellegű megoldásokkal csak az integráció egy kis százaléka oldódna meg. Ehhez próbált még kapcsolódni hozzászólásával *Kovács Éva* és *Judit* (IV. osztályos gimnazisták), valamint édesanyjuk. Szintén ehhez kapcsolódva kért szót *Vargáné Verbényi Etelka*, aki hajdani tíz esztendő tapasztalatára alapozva elmondta: soha nem érezte hiányát speciális ismereteknek; ő elhatározta, hogy mindenképpen elsajátíttatja valahogyan a tananyagot a diákokkal; a „hogyan?” a tanulók mondták meg. Határozottan kijelentette: „Aki pedagógus, az nem ijed meg attól, hogy fogyatékos gyermeket kell tanítania”.

8. A levezető elnök javaslatára – a téma iránt mutatkozó érdeklődés ellenére – visszatértek az utazótanárok tevékenységére; a befogadó iskolák pedagógusai számára konzultáció biztosítására; egy információs adatbázis létrehozására; tanfolyamok szervezésére; az EENAT ilyen témájú anyagainak szabad hozzáférésére; a közalapítványok pályázati támogatásaira; az idegen nyelvek tanulását segítő anyagokra.

9. Az integráció életkor szerinti szükségességéről próbált még beszélni a *Kovács-ikrek* édesanyja, *Varró* tanár úr és még néhányan. A témát – mint nem „idevágót”! – az ülés levezető elnöke leállította, és egy-két apróbb megjegyzés után a vitát – és ezzel az eszmecserét – lezárta.

Tisztelettel kérjük a Kedves Olvasót, ítélje meg önmaga, hogy mi valósult meg abból, amire valójában összehívtuk ezt a kerekasztal-megbeszélést!

Erhartné dr. Molnár Katalin

Maklár Cecília